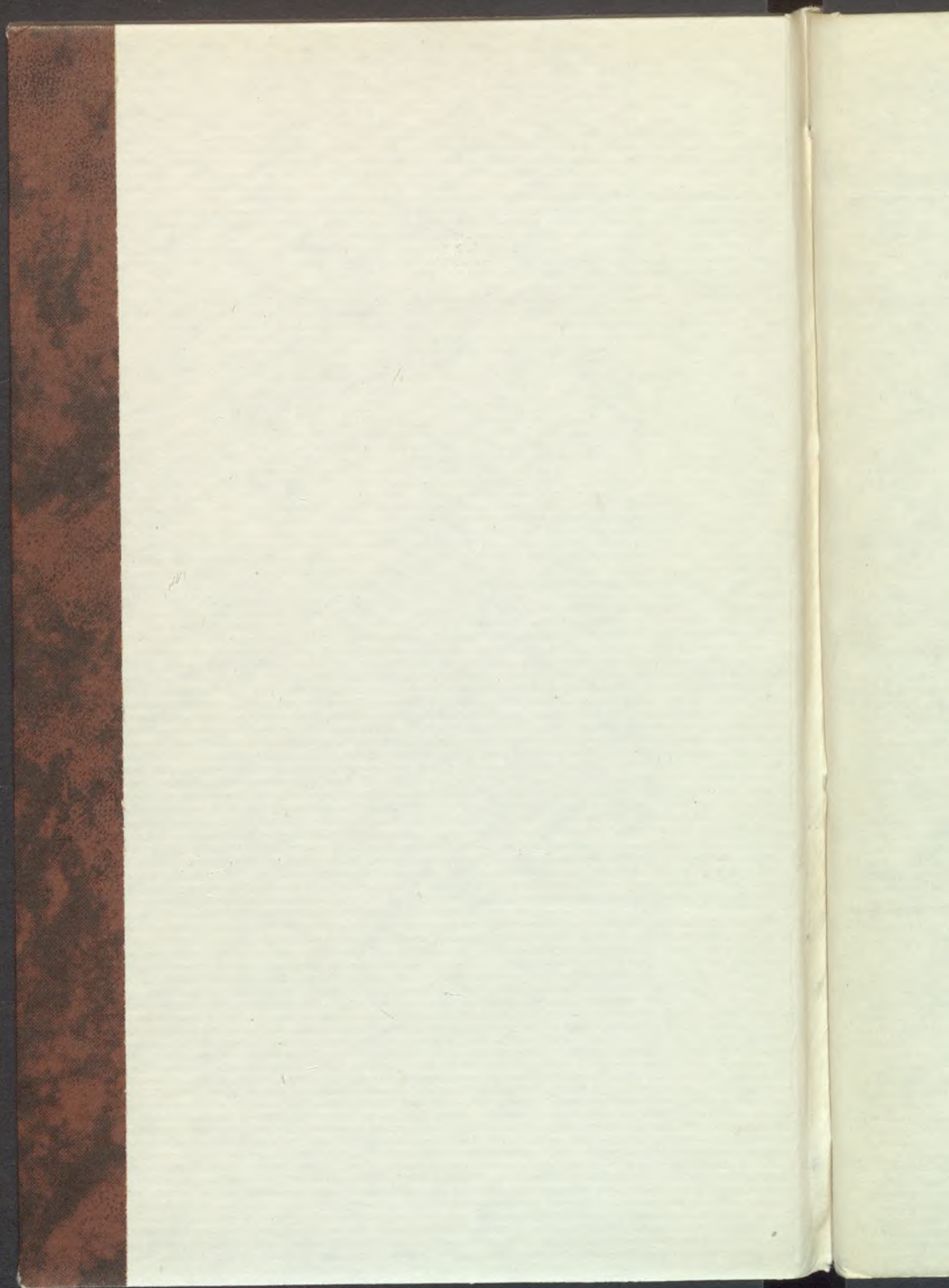
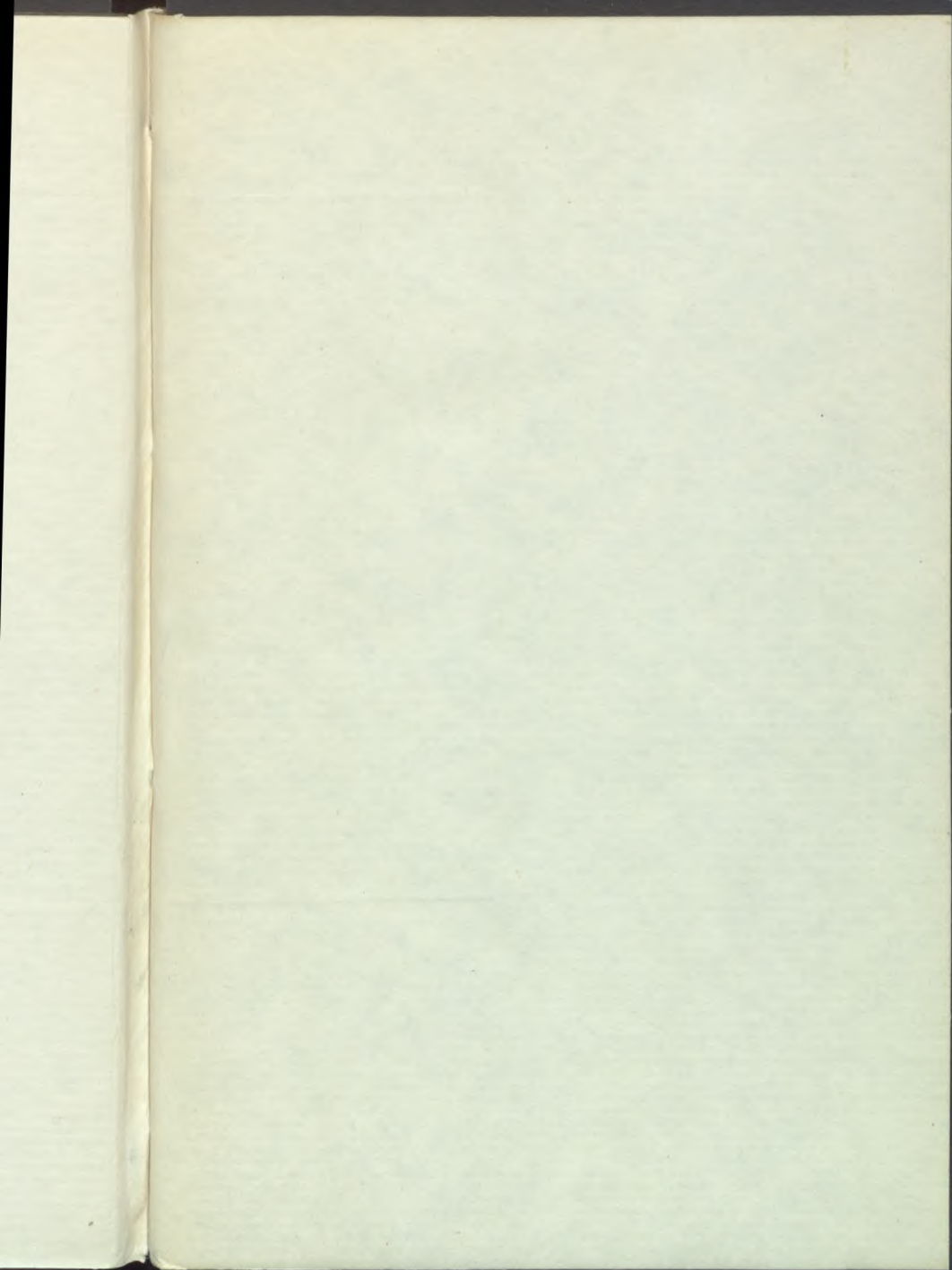

304.219

304219

A NŐ MAI HIVATÁSA

FEMINISTA ELŐADÁS

ÍRTA

ÜRMÖSI JÓZSEF

homoródszentpáli unitárius lelkész.

A MAROSVÁSÁRHELYI FEMINISTA EGYESÜLET KIADÁSA.

A

(Elmo

A

A NŐ MAI HIVATÁSA

FEMINISTA ELŐADÁS

(Elmondva a Marosvásárhelyi Feminista Egyesület nyilvános értekezletén 1918. június 6-án.)

IRTA

ŰRMÖSI JÓZSEF

hszentpáli unitárius lelkész.

Ajánlva a marosvásárhelyi megértő
kedves hallgatóságomnak, az ügy
iránti buzgó szeretettel.

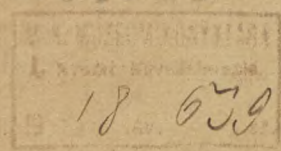
A MAROSVÁSÁRHELYI FEMINISTA EGYESÜLET KIADÁSA.

Archer.
798 m

304219

DECEK D. FIÁKÖNYVNYOMDÁJA SZÉKELYUDVARHELY.

ról é
váo
konze
tása
nem
Azon
vább
kott
pár t
akik
szórja
rancs
lói. É
meg
zásu
ség k
tik m
regul
élet e
össze
való,
férj u

A nő mai hivatása.

Mélyen tisztelt hallgatóság! A nő mai hivatásáról és az ezzel kapcsolatosan őt megillető jogairól kívánok beszélni. Midőn a tárgyam címét kimondom, a konzervativizmusnak meg van rá a felelete: A nő hivatása a férjhezmenetel és az anyaság. Ezt én kétségbe nem vonom, sőt aláírom, mint radikális felfogásu is. Azonban mert éppen radikális felfogásu vagyok, tovább megyek a pusztá megállapításokon és megszo-kott kijelentéseken. Előbb azonban előre bocsátok egy pár tájékoztató kijelentést.

Tapasztalatom, hogy a feleséges emberek közül azok, akik a feminizmustól félnek, reánk, férjekre azt a vádat szórják, hogy mi papucskormány alatt sinylődve, parancsból lettünk és vagyunk a feminizmusnak pártolói. Én az ilyen gondolkozást is meg tudom érteni és meg tudom magyarázni. Ugyanis az ilyen gondolkozásu férjek nem tudják elképzelni, hogy férj és feleség között szellemi harmónia, lelki egyesség kívántatik meg, mert a házasságnak ez az igazi egyensúlyozó regulatora, mert a szépség és élvezetek elmúltával, az élet és sors megpróbáltatásaiban ez az, a mi képes összetartani őket. Mert a nő, a feleség nemcsak arra való, hogy gyermeket hozzon a világra, nevelje és a férj uram étvágyát, gusztusát lesse és kielégítse. Már

pedig én úgy tapasztaltam, hogy a feminizmusellenes férjek, mind többé-kevésbé ezt a több-kevesebb házi kényelmet féltik s azért nem hajlandók elismerni a feminizmus háborgatásait. Olvastam vagy hallottam egy igen tiszteletreméltó urinőről, hogy a szakácskönyvére ez a motto-jelige volt felírva: »*Tartsd jól a bestiát!*« Vagyis a férj-uram jól tartott gyomra árán lehet elérni a kívánságokat, szép kalap, szép ruha stb. Ez egy igen jellemző vonás társadalmunk életéből, de a melyet én a magam egyszerű nézetéből egyik részről is helyeselni nem tudok, mert ez kölcsönös raffineriára, kijátszásra vezet.

Mindezt csak azért voltam bátor felemlíteni, hogy esetleg a férjek részéről rajtam, feminista voltom miatt történő szánakozásnak élet vegyem. Mert ismétlem, m. t. hallgatóság, hogy én meggyőződésből lettem és vagyok a feminizmusnak hive s azt is bevallom, hogy a feminizmus a családi életet harmonikussá, szebbé képes tenni. Erre az ágára később ki fogok térni általánosságban.

A másik dolog, a mit még előre kívánok bocsátani, arra vonatkozik, hogy minden embert többé-kevésbé állása, illetve foglalkozása determinál pl. mérlegeljük a majdan bekövetkező békét, a kereskedő kereskedelmi, a bankár pénzügyi, a földmivelő gazdasági szempontból teszi stb. Engem is tárgyam előadásánál foglalkozásom, illetve állásom többé-kevésbé befolyásol. De ne méltóztassanak megijedni, hogy én most felekezeti elfogultsággal valami ostorozó prédikációt fogok tartani, nem, ez távol áll tőlem, hanem az *evangeliumi emberszeretet* látószögéből fogom nézni a nő mai hivatását és a hol szükség, mindig reá mutatok arra, hogy ebből a szempontból mi volna helyes és szükséges. Indokolom miért! Azért, mert

engé
hivat
meg

m, t.
zsidó
a gy
sok
lágur
a bél
mind
mind
vegye

mazo
hát m
Isten
nak
része
kat á

a női
világ
és ér
ból, l
női le
Betha
testvé
nem
zájuk
azonn
magá
beszé

engem a női szív-lélek szép és nemes, jövőre kiható hivatásáról igen sok részben az evangélium győzött meg.

Ne méltóztassanak feszélyezve érezni magukat, m. t. hallgatóság közül azok sem, a kik vallásilag a zsidófelekezethez tartoznak, mert az én lelkivilágomtól a gyűlölség, a gúny, a lenézés fegyvere távol áll. Elég sok és csuf gyűlölség van most ezen a mi véres világunkon, ezért a kik most egybegyűlhetünk, legyünk a békesség és emberszeretet érzésében. De távol áll minden gyűlölet azért is, mert látom, olvasom, hogy minden fajban, nemzetben vannak jók és rosszak vegyesen.

Az evangélium pedig a zsidó nép köréből származott, annak szereplői a zsidó nemzetből valók, tehát ma is áll Pál apostol szava: »Az evangélium... Istennek hatalma, minden hívőnek idvességére, zsidóknak először, azután a pogányoknak.« Tehát mindenki részesedhet ebből a nélkül, hogy felekezeti korlátoakat állítanánk fel.

Visszatérve tehát az evangéliumra, ismétlem, hogy a női lélek nemes érzését, jövő szép hivatását az óvilággal szemben *először* a názáreti Jézus emelte ki és értékelte. Egy jelenetet említek fel az evangéliumból, hol egész sorozata található annak, hogy Jézus a női lelket mennyire értékelte. Betért egy alkalommal Bethaniába, egyik jó barátjához, Lázárhoz. A Lázár két testvére Mártha és Mária szíves szeretettel fogadják — nem akkor megy először, máskor is tért be még hozzájuk pihenőre. Mártha, mint szorgalmas *házi nő*, azonnal a gazdasszonyi teendők után lát, ki akar tenni magáért, nővére Mária leül a Jézus lábaihoz hallgatni beszédét, azokat a varázs elbűvölő tanításokat, melyek-

nek minden szavában a léleknek új élete volt. Márta rossz néven veszi, hogy nővére nem segít neki a házi teendők végzésében s így szólt Jézushoz: »Uram, monddjad azért neki, hogy segéljen nékem.« Jézus e szavakkal fordult a panaszkodó nővérhez: »Márta! Márta szorgalmas vagy és sokra igyekezel, de egy a szükséges dolog: Mária pedig a jobb részt választotta.« Én úgy hiszem, úgy prédikálom, hogy a Jézus eme »jobb rész« választásával a női lélek nemes patináját értékelte. Ő, a ki lélek által az emberi lelkeken keresztül akarta a világ, az emberiség arczatát megváltoztatni és az embereket a »szerelet« magasztos érzésében egyesíteni, az ő lélekismerete nem csalódhatott, sőt nagyon alapos médiumhoz nyult, midőn e célra a női lelkeket óhajtotta megnyerni.

Mélyen tisztelt hallgatóság, ma sincsen ez másképpen. Nemcsak e háboruban, de a háboru előtt is emberi társadalmunk olyan volt, mintha olyan vulkánok felett jártunk volna, mely minden pillanatban kitörhet. A társadalmi jelenségek figyelmes szemlélője erről könnyen meggyőződhetett. Jött ez a szomorú, siralmas háboru, mely a kitörés egy részét levezette, igaz mérhetetlen sok lávát lövelt ki és hagyott maga után, az özvegyek, árvák, rokkantak szenvedéseiben. És ez még nem minden. Ne méltóztassanak azt gondolni, hogy ezzel nivellálva, egyenlősítve van minden. Nincs. Mindenünnen vágyak, kívánságok törnek elő, melyeket sem szépszerével, sem erőszakkal elhallgatni vagy elnyomni nem lehet és nem tanácsos.

Miután én semmi erőszaknak híve nem vagyok, nevezzék azt háborunak, forradalomnak, tüntetésnek, ezért azt tartom, hogy a feltörekvő jogos kívánságokat igyekeznünk kell szépszerével, méltányosan kielégíteni addig, míg ez lehet.

Bocsássanak meg, ha itt ismét az én állásom determinál engem. A hányféle foglalkozási ág, helyzet állásban vannak az emberek, annyiféle anyagi segítségre, emberies megélhetési módra tartanak igényt. Ennek elismerése mellett mégis azt mondom, m. t. hallgatóság, jöhet a Dárius kincse is, az államnak bármily nagymérvű anyagi segítése, mégsem lesz addig megelégedés, igazi békesség, *míg az emberiség érzelében, gondolkozásban, lélekben meg nem változik, oda nem tér a megértő szeretet ösvényére.*

Miután hitem, hogy az a sok szerető női lélek, mely átszenvedte a háboru borzalmait, néma, de mégis sokatmondó fájdalmait, a hűséges hitvestársak, az édesanyák, az árván maradt jegyesek *szíve, lelke, a jelen, a jövő* átalakító munkájában számunkra *érték*, — a mint az volt a múltban is, csak fájdalom nem akarták el- és felismerni — ez a tapasztalatom, tanulmányom, ismeretem tett engem meggyőződéses hívévé a nőmozgalomnak — a feminizmusnak. Kifejtem, hogy miért?

Előbb azonban adós vagyok egy kijelentéssel azok számára, kik e háboru alatt hitvesi hűséget megszegett nők felett pálczáat törnek. Én sem magasztalom őket, csak sajnálom, hogy a husnak és vérnek érzéki kívánsága sokaknál nagyobb volt, mint a léleknek erős elhatározása, ellenállása. De annyiban menteni tudom őket, hogy nem csupán ők az okai. Férfi társadalmunk ebben a tekintetben nyíltan és titkon — ez utóbbiban a százalék nagyobb — felelőtlen nagy szabadságot élvez. Pedig sem az evangéliumokban, sem más erkölcsi kodexekben nincs kétféle morál, egyik a férfiak, a másik a nők számára, úgy hogy a mi a férfiak számára szinte virtus számba menő dicsőség, az a

nők számára lealjasító erkölcstelenség. Itt is az evangélium ama szeretetteljesen megbocsátó jelenetét ajánlom az ítélkezők figyelmébe, melyben a nagy mester, Jézus, a paráznaság bűnében találtatott asszony vádaskodó férfi bírának azt mondja: »a ki ti közületek bűn nélkül való, az dobja rá az első követ«. S ime a vádaskodók egyenként elszállingóznak, akkor pedig Jézus így szólt az asszonyhoz: »Eredj el te is és többé ne vétkezzél!« Tehát a megjavító szeretet indulatával bánjunk a megtévelyedettekkel.

Ezek után szíves engedelmséggel rátérek arra, hogy miért vagyok a női mozgalmnak s ezzel kapcsolatban a nők választójogának híve.

Kezdjük a *családi életet*. Ezt tartom a női nem egyik legszebb hivatásának »a *családi otthont*«. Eltekintve most attól a gyakori tényről, hogy sajnos sok nőnek nem állt és nem fog állani módjában ezt a családi otthont megszerezni, az a kérdés, hogy a kik ennek birtokosai, azok számára van-e szükség feminizmusra és jogokra? Feltétlenül van. Mert a feminizmus nem hadüzenet a férjek ellen, nem feldulni akarása a családi otthonnak, a feminizmus azt akarja elérni, hogy az édesanyáknak a gyermeknevelés magasztos kötelességénél, a gyermek jövőjének biztosításánál *szélesebb látókörre, joga biztosítsassék*. Hogy némely anya ne legyen gyermekeinek rabszolgája, a négy fal közé beszorítva, hanem a társadalmi helyzetek, a világismeretek biztos tudásában, a férjjel együtt öntudatos nevelője. Tagadhatatlan tény, hogy az édesanyák szívének van a jövő nemzedékre a legnagyobb befolyása, egész életre kiható hivatása. Ha ezek a szívek üresek vagy csak az ösztönös majomszeretettel vagy korlátoltsággal vannak telve, akkor a nevelés

félsz
jel
azt
elha
tető

nem
min
talá
ezér
ládi
hiva

hog
szó
nők
a k
rekv
ema
dan
nőie
köz

niz
szal
sok
kez
Ha
moz
szer
leki
dem
Gyö
Kár

félszeg, ferde irányban halad . . . Sok ilyen szomoru jelenséget mutatott és mutat fel az élet. Másfelől pedig azt akarja elérni, hogy a családjukat, gyermekeiket elhanyagoló, a korzón, zsurokon és más helyeken tünnető nőket, női emberi hivatásukra figyelmeztesse.

Megértetni, hogy az élet nem divat, nem zsur, nem korzó, hanem az élet feladatot, kötelességet ró mindenkire. Ha ezt valaki a családja körében nem találja fel, hanem léha időtöltésekkel máshol keresi, ezért a feminizmus nem hibáztatható, mert ez a családi élet melegségét, tisztaságát, szép, emberies elhivatását tiszteletben tartja, pártolja.

Nem úgy kell hát értelmezni »a nők jogát«, hogy ezzel elé fog állani egy cigarettázó, lovagló, szóval férfiaszkodó női tábor, hanem úgy, a mint a nők jogának egy nemes lelkű intelligens harczosa írja a következőkben: »Világért sem akarjuk tehát e törekvésünkkel magunkat a családi kötelességek alól emanczipált világ mintájára »megedzeni« és mint mondani szokás »férfiassá« tenni, hanem szeretettel ápolva nőies vonásainkat, éppen ezzel kívánjuk átformálni közéletünket«.

Alapítván, rosszakaratu reáfogás tehát a feminizmusra, hogy ez a szabadszerelemnek hive. Nem a szabad, hanem a titokban üzött szerelmeskedésnek sokkal inkább hivei azok, kik ilyen ráfogásokkal igyekeznek egy nemes irányu mozgalmat beszennyezni. Ha ennek csak halvány látszata is felmerült volna e mozgalomnál, nem tisztelhetne olyan tiszteletet érdemlő személyeket munkálkodó tagjai közt, mint gróf Telekiné, Perczelné K. Flóra. Akkor olyan tekintélyt érdemlő felvilágosult szabadelvű férfiak, mint Lukács György v. b. t. t., Giesswein S. pápai prelátus, gróf Károlyi Mihály nem lennének e mozgalom pártolói.

A feminizmus éppen arra törekedik, az éppen egyik főcélja, hogy a családi *életet is hasznos tartalommal töltse meg*. T. i. minden ügyes és jó háziasszonynak, családanyának a házi teendőkön túl van egy kevés szabadideje. Ezt miért használni embertársaink megszólására, magunk közt csak úgy négyszemközt arra, hogy egy jónak mutatkozó embertársunkkal egy harmadikat a sárgaföldig lehuzzunk. Ezt az időt lehet fordítani, hasznosítani embertársaink helyzetének javítására. Egy-egy komoly, az emberiség javát munkáló kérdés megbeszélésére, végrehajtására. Ehhez hasonlólag lehet hasznosítani a zsurokat, a korzózásokat stb.

Ezért kapcsolódik itt ide bele a család körébe a *női jogok* követelése, hogy a mit ezeken a hasznos összefüggéseken, értekezleteken megbeszélnek, a mit az emberiség boldogulására nézve jónak ítélnék, az ne legyen többé dilettánskodó munka, hanem jogaik birtokában követelhessék azoknak megvalósítását, végrehajtását.

Fontos ága a *nő jövő hivatásának* betöltésénél az *élet értékelése*. Az élet számunkra érték, megbízatás Istentől. Hogy az elvadult, fékevesztett ösztönök menyire lábbal tapossák ez isteni megbízatást, mutatja a háború. Van-e ebben az emberi *életnek értéke*? A felelet nyilvánvaló... Ez mutatja milyen álhumanizmusban élt az emberiség, a kereszténység. Állatvédő egyesületeket alapítottak, de arra nem voltak, nem akartak elég nyitak, őszinték, elég erősek lenni, hogy az embervédő egyesületeket a nemzetek között szilárddá tegyék a békekonferenciákon.

Ezen az emberi érték pusztuláson, mi férfiak bármennyire sajnálkozzunk, bármennyire fájlaljuk, még

sem
érték
világ
mint
meke
ság
jegye
sir id

mély
hatat
nek
jegye
nek.
jogot

nem
öszd
a ne
beris
birja
munk
meg
kard,
szám
kalap
egyed

a nő
kalm
végze
Tudv
szap

sem tudjuk olyan mélyen átérezni, a veszteségeket értékelni, mint azok az *édesanyák*, kik gyermekeik világrahozásával épen úgy szembenéztek a halállal, mint a lövőárkok hősei, mint az árván maradt gyermekeik édesatyját sirató *feleségek*, mint azok az ifjúság mosolygó szép tavaszából hirtelen télbe borult *jegyesek*, kiknek jövőendő reményét takarja sok közös sir idegenben.

S minthogy ez az *anyai, női érzés* oly szilárd, *mély és kiírthatatlan*, ezért van erős hitem, megingathatatlan bizalmam abban, hogy a *jövő tartós békéjének munkálásában* az öntudatos édesanyák, feleségek, jegyesek szószólók, munkatársak, sőt apostolok lesznek. Ezért kívánom, óhajtom számukra a szavazati jogot.

Az intelligens női lélek nem nyers, nem durva, nem vérengző, hanem szeretetteljes. Csupán a nyers ösztöntől vezérelt alattomos, áskálódó. Hiszem, hogy a nemes női lélek értékelni fogja tudni, hogy az emberiség *haladása* nem a nyers erőben rejlik, hogy a ki bírja marja, hanem a békességben élő nemzetek közös munkálkodásában. Hiszem, hogy a jövőendő édesanya meg fogja tanítani növekedő gyermekeit arra, hogy a kard, a puska nem játékszer, hanem ölő, gyilkoló szerző. Ellenben a békés munka eszközei az eke, a kalapács, a szerszám, az író toll, mely a munkát, az egyetértést, a haladást szolgálja!

De az élet értékelésénél még másért is kívánom a nők választói jogát. Az élet nem a katonaságra alkalmas korban kezdődik, inkább sokakra nézve ott végződik, hanem az élet hajnalán, csecsemő korban. Tudvalevő dolog, hogy hazánk, különösen népünk szaporodási tekintetben vezető helyen állott, de sajnos

a nyert érték megtartásában már nem, mert a csecsemő halandóság tekintetében is vezető helyen állotunk. Ez az anya- és csecsemővédelem rendezetlensége és elhanyagoltságának következménye. Ez a kérdés a háboruban elveszett emberértékek pótlása következtében napirenden, illetve *felszínen* van. Lehet, hogy e tekintetben városokban történt is valami tett, de a szaporaság tekintetében oly fontos falusi helyeken semmi vagy a semminél is kevesebb. Nem is történhetett, mert mindaddig, míg ez a kérdés a belügy-miniszteriumban *rendőri és börtönügyi* ügyekkel egy szintvonalon kezeltetik nem is várható, sem a közegészségügy szármalmas állapotának javulása, de annál inkább akkor, midőn melegen érző édes anyai szíveknek joguk, beleszólásuk lesz arra illetékes helyen e kérdésbe. Ezért kívánom, pártolom e nők választójogát, mert hiszem, hogy új élet világossága derül és ezzel az élet értékének nagyobb megbecsülésére.

Ámde itt e kérdésnél a családi élettel kapcsolatban reánk a társadalomra is kötelességek várnak. A nevelő édesanyák férjhez menendő leányaikkal ne csak a jövőendő kelengyékről tárgyaljanak, hanem az anyai hivatás fontosságát is ismertessék meg, hogy az események készületlenül ne találják; mert az ujszülött várásának, megérkezésének eseménye van, illetve kell olyan jelentőségteljes legyen, mint a 6 tucat asztalkendő szépen való monogrammozása!... Intelligens ifjú édesanyáktól hallottam, hogy első ujszülött kis babájukkal olyan tudatlanul állottak, hogy sirása esetén azzal együtt sirtak. Jól van az, hogy városban itt van a háziorvos ur a jó tanácsaival, segítséggel, de faluhelyeken hol 20—40 községnek ha van egy kör-orvosa!

más
jut id
ezért
a fem
ládba
got, s
zivebl
A nő
is felt
lyes i
nek a
En az
jövete
mék
nincs
toalet
kicsal
tárgy
nőnek

riteni.
női le

a diva
mus
nosan
lene e
hogy

vatásá
denik
vészet
magya

Kiterjeszkedhetném még a családi élet más és más ágaira is e kérdéssel kapcsolatban, de akkor nem jut idő más oldalról is megvilágítani felvett tárgyamát, ezért tehát azt mondom, ne féljünk m. t. hallgatóság, a feminizmust és a választói jogot bebocsátani a családba, mert ha a családanyáknak velünk egyenlő jogot, *szélesebb látóismeretkört* biztosítunk, ezzel intenzívebben védjük a *családi élet bensőségét, biztosságát*. A nő is isten teremtménye mint a férfi, az ő lelkében is feltörekvő vágyak, tehetségek vannak, melyek helyes irányban vezetve mind hasznára vannak és lesznek a családnak és az emberiség nagy családjának. Én azt tapasztaltam, hogy a hol a családban, összejöveteleken az ilyen humanisztikus emberszerető eszmék képezik a beszélgetés tárgyát, ott a családban nincs meg az a vicclapokba untig ismétlődő kalap, toalette vice, melyet önagysága nagy raffineriával tud kicsalni a makacs férj uramtól; a társaságban más tárgy szerepel, mint a véletlenül jelen nem levő barát-nőnek a tul nem licitálható hibája.

A feminizmusnak, a választójognak célja *tömöríteni, hasznosítani az eddig parlagon hevert értékes női tehetségeket*.

Annyit bátor vagyok közben megjegyezni, hogy a divat elleni kiszólásokkal sem én, sem a feminizmus nem akarja azt mondani, hogy a nők csinosan, izlésesen ne öltözködjének, igen, csak nem kellene ez *életcél* legyen kihívó maga mutogatásával azért, hogy más pukkadjon az irigységtől.

Szólani kívánok most a családon kívüli nők hivatásáról és jogáról. Mint előbb említettem, nem mindenik arra hivatott nőnek sikerül a férjhezmenés művészete, bár tanulmányozza az erről írt könyvet. A magyar nemzet férfiai lovagiasok a nőkkel szemben

addig, míg a nő fiatal, vagy akkor, ha már asszony, de ha vén kisasszonynak marad, akkor a gunynak, leszólásnak — férfi- és nőtársai részéről — legalkalmasabb céltáblája. Kiről alkottak és alkotnak több viccet, mint a 30 éven tuli vén kisasszonyokról, kik közül ha valamelyik véletlenül régiséggyűjtéssel foglalkozik, azt mondják róla, hogy születési bizonyítványát is azok közé teheti! Ezért *lörekvése a feminizmusnak* az, hogy ne legyenek a nők ölbetett kezekkel várakozói, ábrándozói az eljövendő lovagoknak, hanem tanuljanak, válasszanak életpályát, tisztességes kereseforrást s ha e közben eljön a várt kérő, mindig férjhez mehetnek. S ha nem jön, akkor is a munkás, a dolgos, önálló nő mindig tiszteletet, becslést érdemel. Arról, hogy a nők minő nagyszerű hivatást tudnak, képesek betölteni, arról nincs miért bővebben beszéljek, mert beszélnek a tettek, a cselekedetek.

De még egyébért is barátja, hive vagyok a női önállóságnak, diplomának, jogoknak. Ugyanis e földön nem minden házasság sikerül jól. Mennyi a száma a vizsályban élő házastársaknak, kik egymásra nézve gyötrelmek, hol nem kölcsönösen szeretik egymást, hanem kölcsönösen gyűlölik. Ilyenkor a *nőt* sajnálom jobban, mert hány esetet ismerek, hogy kénytelen e gyötrelemben élni, mert ő az eltartott, nincs semmi megfelelő életfoglalkozása, diplomája, míg ha van, nem kinozzák kölcsönösen egymást, hanem elválnak. Mert egy tisztességes elválás sokkal nagyobb erkölcsi hasznot hajt az emberi társadalomra, mint egy tisztességtelen házaselet.

Vagy vegyük azt az esetet, hogy a kenyérkereső férj elhal, az özvegy ott marad árvákkal, ha van is nyugdíj, az a mi középosztályunknál csak annyi, hogy

meghalni sok, megélni meg kevés. Milyen számottevő örökség ilyenkor egy diploma vagy egy biztos kere-
seti ág az özvegy számára.

Át kell tehát alakítani a felfelé törekvő nők gondolatvilágát, megértetni velök és a társadalommal, hogy az érvényesülés foka nem a zongorázni tudni, akarás — ez szép és gyönyörködtető az arra hivatott tehetségeknél — de boszantó a hozzá nem értőknél, *hanem az érvényesülés foka egy hasznos életpályának betöltése*, hol a boldogulhatás mellett, embertársainkat is boldogítjuk. Ilyen női pályának gondolom én többek közt a reális életpályák közül hazai viszonyaink között a kertészetit (virág- és konyhakertészetet). Igazi — a természet szép ölén való — egészséges foglalkozás. Nem szomorú, szinte szégyenletes, hogy mi ez áldott termőföld mellett Erfurtból és máshonnan hozatjuk a vetemény- és virágmagvakat s más nemzetek milliókat szereznek és visznek ki tőlünk más országokba. Milyen nagyszerűen be lehetns ezt kapcsolni, ha már valóra válik valamikor a sokat ígérgetett, kormányról kormányra maradt és ki tudja meddig maradandó *többtermelés fontos* kérdésebe...

A felsőbb pályák közül, a már megnyitottak után, mindeniket — a jogit és a mérnöki pályát is — megnyithatónak gondolom. (Közbeszólás: Hát a papi pályát?) * Mert, m. t. hallgatóság, az intelligens nő itt is megállja a helyét. És én a többi sok között igen óhajtanónak tartom, hogy a törvénybírói székekben nők, az esküdtszék tagjai közt anyák üljenek, különö-

* A papi pálya már meg van nyitva. A kolozsvári és a budapesti ref. teológiaiakon már 2—2 rendes nőhallgató van. A mi unitárius egyházvezetőségünk is szívesen várja a papi pályára jelentkező első és további nőhallgatót.

sen olyankor, mikor női vádlott felett tartanak ítéletet. A nő érzelem-, gondolatvilága mélyebb, érzelmesebb, szenvedésteljesebb, fogékonyabb, mint a férfié. Ha ezeket a lélektani jelenségeket vesszük, egy nő hivatottabb egy nőtársa lelki jelenségeit megbírálni, mint egyedül a férfi. Inkább mérlegeli a társadalom szere- tetlen és sokszor álszemérembe bujt ítélkezését a bu- kott nővel szemben, inkább és hivebben tudja mérle- gelni az adott helyzetet.

Az orvosi és nevelői pályán milyen nemes hiva- tást töltenek be a nők, arról nincs miért megemlékez- zem, mert az elismert és tudott dolog.

Ha már most azt a tényt vesszük, hogy 1848. előtt a magyar nemes asszonyoknak választójoga volt, ma a demokratikusnak hirdetett korban, midőn sok nő tisztességes munkával szerez az államban *nemességet*, vajjon nem méltányos-e ezek számára a választójog visszaállítása.

Azok, a kik minden oldalon elismerik a női munka készségét, előnyét; elfogadják az *aequalitást*, a mit a jó székely szó így fejez ki »asszony-ember«, méltányolják a feminizmus törekvéseit, de nem akar- ják a politika szennyes fertőjébe belevinni, vonni a nőket! M. t. hallgatóság! Vajjon nem veszik-e észre ezek a magas helyről szónokló és hangadó urak, hogy mikor így ítélkeznek a politikáról, a saját mult bűneik, eljárásaik felett mondanak ítéletet. Ki okozta azt, hogy a multnak minden választása a korrupció demorali- záló fertőjébe fulladt. Hol van az megírva, hol van az szentesítve, hogy a választások napján a népnek minden fia, hazafia a szesz, az alkohol fertőjébe fürödjék s pisz- kos judáspénzekkel, bankókkal törülközzék? Ez az alkot- mányos jogok gyakorlása? Dugják be azok a szónokló,

megtéveszteni akaró urak a *pártkasszáknak*, a *bankoknak* azt a *gyűlöletes forrását*, melyből a politikai élet fertője fakad. Vegyék észre, hogy saját emberi értékükről állítanak ki kifogás alá eső erkölcsi bizonyítványt, ha a jövő politikáját is ilyen fertőzöttnek miazmákkal telítettnek tudják csak elképzelni, mert ez óriási lebecsülése emberi és hazafias voltunknak, ha mi tovább is a pénz, pálinka, csendőrszuronyos mandátum vásárlásokat gondoljuk tovább folytatni.

M. t. hallgatóság! Valahányszor járvány vagy fertőző betegség üt ki, a női áldozatkész ápoló készség siet az elhárítására. Az orvosi tudomány szép haladása mellett igen sok részben a női szív áldozatkészségének köszönhető, hogy a járványoknak, a fertőző betegségeknek gát vettetett. Ha magyar politika is eddig ilyen járványszerű pusztító betegség volt, melynek nyomában annyi erkölcsi halott támadt, fogadjuk be, követeljük itt is a női áldozatkész szíveknek készségét e pusztító betegség elhárítására, hogy legyen ez a magyar politika nagy ellenálló képességű szerummal *beoltva* azért, hogy az élődi bacillusok minduntalan ne tehessék beteggé. Vagy hogy hasonlat nélkül beszéljek, törekedjünk teljes erőnkől arra, hogy legyen ennek az országnak egészséges demokratikus politikája, általános egyenlő, titkos, községenkénti választójoggal, melyben benne legyen a nők aktív és passzív *választójoga*. Mert ha a magyar lovasgiasság olyan *ideális* a politikai korláton kívül álló nőkkel szemben, engedje a korláton belül a nőket, hogy a politika elparlagiasodott életébe hozzanak egy kis *idealizmust*.

Ne méltóztassék azt hinni s magam sem vagyok olyan idálista, hogy azt gondoljam, hogy mindez egy

gomb nyomásra átváltoztatja az ország arculatját. Nem. Mindenhez idő kell. De ha husz esztendőn keresztül folyt a személyi pártoskodás, a gyűlölködés, a meg nem értés politikája, miért ne javulhatna, változhatna meg ez a másik tíz vagy husz esztendő alatt, ha a jobb megértés politikájáról van szó. *Ismételtem m. t. hallgatóság, itt a lélek, az érzület, a gondolkodás megváltozásáról van szó.* Azt sem állítom, hogy ez simán fog menni. Nem az ujításoknak utjai röögösek. A mint a biblia mondja: A ki a régi gyepűt megmozdítja, azt megmarja a kigyó. Itt is sok kigyómarással fog kelteni megküzdeni, már csak azért is, mert itt az a nehézség is fennáll, hogy a nők jogai követelésénél, éppen *a nők egy része a lagnagyobb ellensége saját nemének.* Nem azért, mintha nem bizna erejében, tehetségében, hanem azért, mert bele van szuggerálva az a régi előítélet, hogy te »csak nő vagy«, »te gyöngé asszony vagy« ...

Hanem azért csüggedni, lankadni nem kell, nem szabad, ha lassan is, de hajnalodik, világosodik. A feminizmus, ha egyebet nem ért volna is el, csak annyit, hogy a női emberi önértet, öntudatot felébresztette, már ez is eredmény, de ennél többet tett és többet ért el ... *Hiszem,* hogy a női választójog lesz az az iskola, melyben fokenként jobban és jobban, szebben és szebben kifejlődik, átalakul az emberiség társadalmi élete.

Ime a mit a nagyhangu reakciósok a férfi és a nő-táborból egyaránt csufondárosan világgá kiáltottak: hogy a feminizmus s a nők választójoga csak egy néhány pesti zsidó nőnek a követelése, ime ezt az eszmét, mozgalmat megértette a »Nőtisztviselők Egyesülete«, átvette a róm. kath. egyház, bővített címfelira-

tót a
tény

Nem
bolde
korlá
az vo
nagy
szorít
ban t
sét, r
de ez
átvinn
van:
lem v
nem
ban i
Istent

tott f
tényn
az én

Köszö
mond
mégis
szerő
munk

gond
eszm
csak
berné

tót adott neki s a Szociális Misszió-társulat »Keresztény feminizmus« néven a maga szolgálatába fogta.

Én m. t. hallgatóság ennek pártolója nem vagyok. Nem vagyok pedig azért, mert én az összemberiséget boldogítani akaró eszméket *nem szeretem felekezeti korlátok közé beszorítva látni*. Haladásunknak eddig is az volt az akadálya, hogy minden életet munkáló nagy eszmét osztály vagy felekezeti korlátok közé szorítottunk be s ezzel életerét elváltuk. Én a vallásban tisztelem mindenkinek egyéni hitét, meggyőződését, mert az mindenkinek legszentebb egyéni sajátja, de ezeket az összemberiséget boldogítani akaró terekre átvinni nem elvem. É téren egyetlen egy hitvallásom van: a *krisztusi emberszeretet*. A ki e téren ebben velem válllvetve munkálkodik, az ha tagadja vagy el nem ismeri is, én úgy hiszem, úgy érzem, hogy azokban is Istennek lelke munkálkodik, mert a szeretet Istentől vagyon.

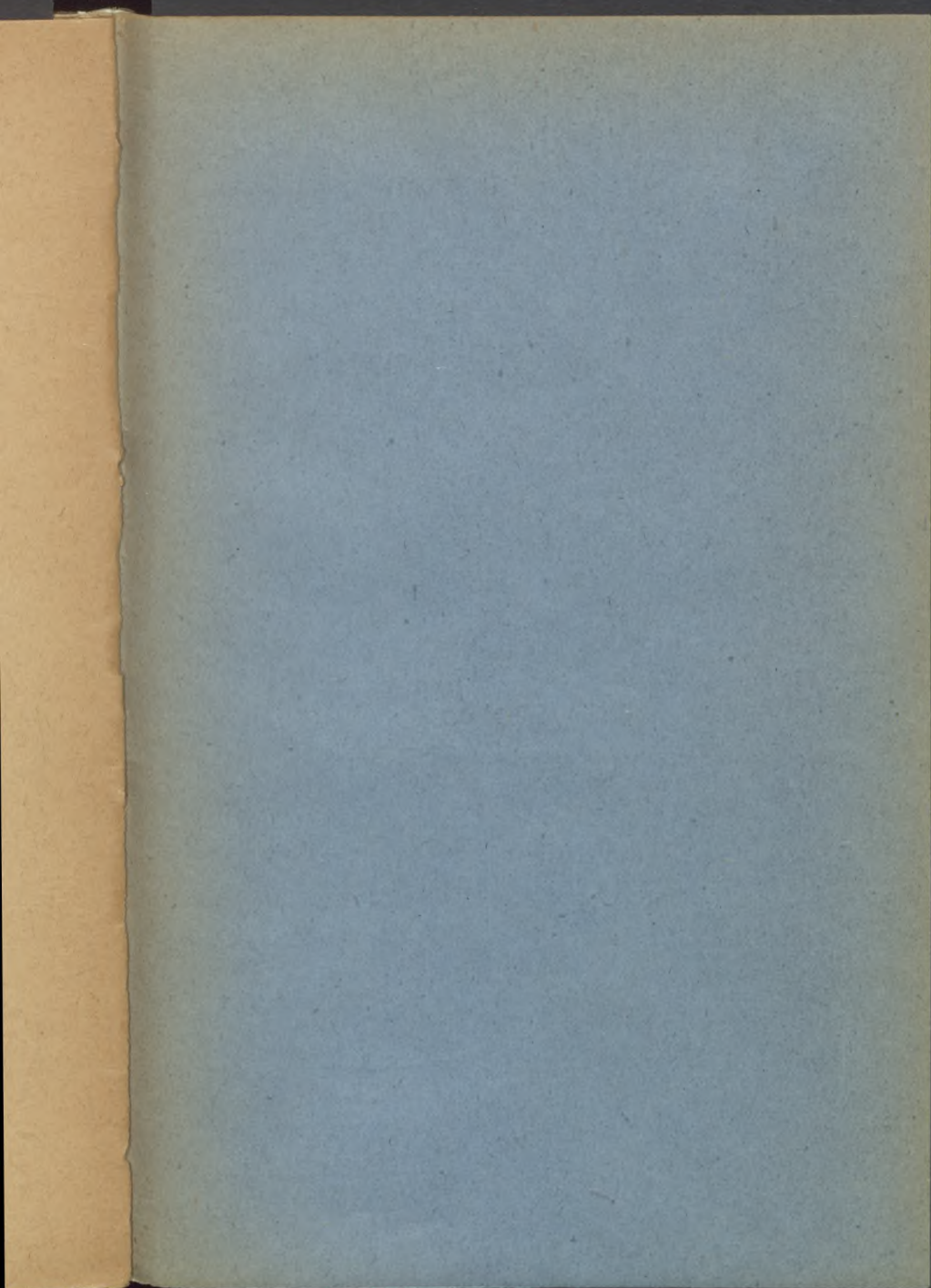
Ezért nem vagyok én hive a felekezetekre osztott feminizmusnak sem, nevezze bár magát kereszténynek s engem pogánynak. Én érzem, hogy én és az én lelkem Istenemé.

M. t. hallgatóság, ezzel előadásom végére értem. Köszönöm a szives türelmet azok részéről, kik az elmondottakban nincsenek velem egy véleményen s mégis figyelemmel meghallgattak, köszönöm azok részéről is, kikkel egy mező barázdájának vagyunk a munkásai.

Én azzal a céllal jöttem ide, hogy e tárgyban gondolatokat ébresszek fel, mely alkalmas a további eszmecserére, meditálásra. Ha ez a m. t. hallgatóság csak egy parányi részénél, 4—5, maximum 10 embernél sikerült, akkor nyert ügyem van.

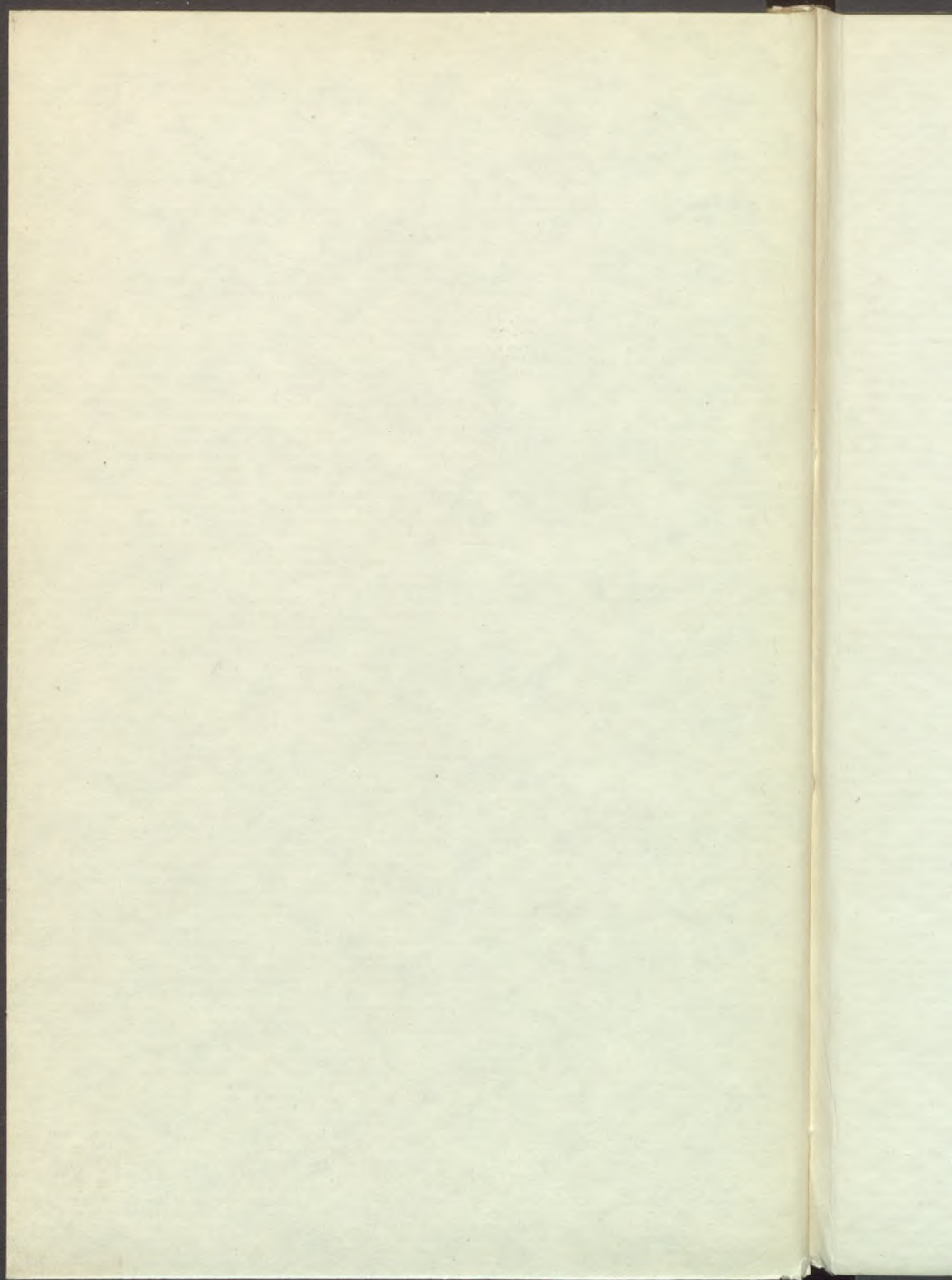

BECSEK D. FIA
SZÉKELYUDVARHELY
1918

1972 APR 26

